

Opastusita
Sematorbrön 7

00520 HELSINKI
HELSINGFORS 52

5.12.1980

1

Puhelin 1511
Telex

Työeläkelaitoksille

MERIMIESELÄKELAIN JA VALTION ELÄKELAKIEN MUUTOKSIA

Hallitus on antanut eduskunnalle esitykset merimieseläkelain muuttamisesta, valtion eläkelain 7 §:n muuttamisesta ja valtion perhe-eläkelain voimaannanolain 5 §:n muuttamisesta.

Merimieseläkelain muutoksilla pyritään pääosin saamaan eräät merimieseläkelain säännökset vastaamaan muiden työeläkelakien vastaavia säännöksiä. Nämä säännökset koskevat viivästymiskorkoa, tulevaa palvelusaikaa, vapaakirjan perusteella suoritettavan työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksiä, työttömyyseläkkeen alaikärajaa, eläkkeen yhteensovittamista sotilavammakorvauksen kanssa sekä tietojen saamista ja antamista. Lisäksi ehdotetaan mm. eräiden Merimieseläkekassan tilinpäätöstä ja tilintarkastusta koskevien säännösten muuttamista. Muutoksia on tarkoitus soveltaa vuoden 1981 alusta.

Valtion eläkelain mukaan otetaan työansio huomioon työkyvyttömyyseläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa siihen päivään saakka, mistä eläke alkaa. Tämä on tarpeettomasti hidastanut työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyä. Asiantilan parantamiseksi ehdotetaan lakia muutettavaksi niin, että edellä tarkoitetuissa tilanteissa työansiot otettaisiin huomioon vain työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen kalenterikuukauden loppuun saakka. Tämän lisäksi ehdotetaan, että kalliinpaikanlisä otetaan huomioon eläkepalkassa silloin, kun se ei sisälly edunsaajan työansioon sen vuoksi, että hänen työpaikkansa on ulkomailla.

Valtion perhe-eläkelain voimaannanolain mukaan edunsaaja voi siirtyä laissa mainituin edellytyksin saamaan valtion perhe-eläkelain mukaista eläkettä, vaikka hän olisikin aiemmin valinnut n.s. valtion

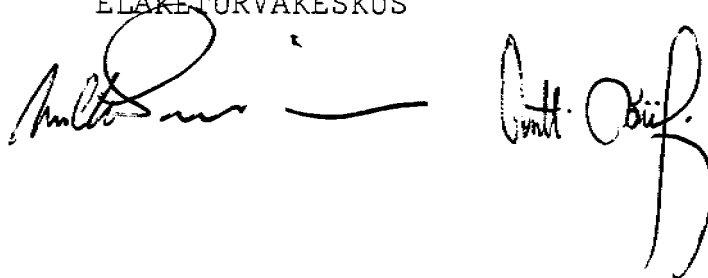
5.12.1980

2

vanhan eläkejärjestelmän mukaisen eläkkeen. Lakiehdotuksessa esitetään, että tämä siirtymismahdollisuus laajennetaan koskemaan eräitä sopimuspalkkaisia viran- ja toimenhaltijoita.

Valtion eläkesäännöksiin esitetyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin eduskunta on ne hyväksynyt.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEENÄ

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merimieseläkelain muuttamisesta
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkelain 7 §:n muuttamisesta
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle merimieseläkelain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan merimieseläkelain vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönnin johdosta perittävää viivästymiskorkoa, niin sanottua tulevaa palvelusaikaa, vapaakirjan nojalla suoritettavan työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksiä, työttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä olevaa alaikärajaa, eläkkeen yhteensovittamista sotilasvammalain mukaisen korvauksen kanssa sekä tietojen saamista ja antamista koskevien säännösten muuttamista vastaamaan muiden työeläkelakien vastaavia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia

eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa koskeviin säännöksiin sekä tarkennettavaksi eläkkeen saamista 65 vuotta alemmassa eläkeiässä koskevaa säännöstä ja pidennettäväksi tilinpäätöksen valmistumista, tilintarkastusta ja valtuuskunnan varsinaisen kokouksen määräaikaa koskevia säännöksiä, missä yhteydessä eläkekassan kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskeva säännös muutettaisiin vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölain vastaavaa säännöstä.

Muutoksia sovelletaan vuoden 1981 alusta.

PERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

1.1. Viivästymiskorko.

Merimieseläkelain (72/56; MEL) 8 §:n 2 momentin mukaan laivanvarustajan, joka on merimieseläkekassalle vastuussa oman vakuutusmaksunsa sekä työntekijänsä palkasta pidättämänsä työntekijäin vakuutusmaksun suorittamisesta, on määrääjässä suorittamatta jääneelle vakuutusmaksulle maksettava korkoa 10 prosentin mukaan vuodessa myöhästymisajalta. Työntekijäin eläkelain (395/61; TEL) 19 §:n 1 momentin mukaan viivästymiskoron suuruuden määrää sosiaali- ja terveysministeriö ja se saa olla enintään 6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta velvoittaman peruskoron

korkoprosentti. Tällä hetkellä mainittu viivästymiskorkoprosentti on 14,35 prosenttia. Kun 10 prosentin viivästymiskorkoa on pidettävä nykyoloissa liian alhaisena ja toisaalta on tarkoituksenmukaista, että se on sama eri eläkejärjestelmissä, ehdotetaan, että MEL:n viivästymiskorkoa koskeva säännös muutetaan TEL:n vastaavan säännöksen mukaiseksi.

1.2. Eläkkeeseen oikeuttavan palvelusajan eli maksukuukausien laskeminen.

Merimieseläkkeen suuruus ja oikeus eläkkeeseen alennetussa eläkeiässä määräytyvät palvelusajan pituuden eli niin sanottujen maksukuukausien perusteella. Säännökset maksukuukausien laskemisesta ovat MEL:n 11—13 §:ssä. Nämä säännökset poikkeavat eräiltä osin olen-

naisestikin TEL:n ja muiden työ- ja virka-eläkelakien vastaavista säännöksistä. Niinpä MEL:ssa ei ole säännöstä siitä, että palvelusaikana ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä työsuhteessa ollessaan on saanut työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio. Säännöksen tarkoituksena on estää kahdenkertaisen eläketurvan kertyminen samalta ajalta, minkä vuoksi se ehdotetaan otettavaksi MEL:n 11 §:n 1 momenttiin.

MEL:n 11 §:n 1 momentin mukaan eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi lasketaan myös se aika, jonka perusteella vuosiloman, vastikkeen tai viikkolevon korvaus työsuhteen päättyessä suoritetaan. Mainitusta säännöksestä johtuu, että palvelusaikaa vuoden pituisena ajanjaksona voi kertyä yli 12 kuukautta. Tämän johdosta on säädetty, että palvelusaikaa kalenterivuotta kohden lasketaan enintään 12 kuukautta. Sanottu säännös, jonka sovellutus on kytketty kalenterivuoteen, saattaa kuitenkin johtaa aivan erilaisiin tuloksiin riippuen siitä, onko työsuhte päättynyt kalenterivuoden alku- tai loppuosassa. Tämän vuoksi ehdotetaan säännöstä siten muutettavaksi, että tarkastelujaksona olisi kalenterivuoden asemasta vuoden pituinen aika. Lisäksi ehdotetaan, että viikkolevon korvaus muutettaisiin termiksi "muun niihin verrattavan etuuden korvaus", jolloin sanonta mahdollistaa muunkin etuuden kuin viikkolevon huomioon ottamisen maksukuukausia laskettaessa.

MEL:n 11 §:n 2 momentissa olevan niin sanotun rajoitussäännöksen soveltamisen ehtona on, että se sairaus, vika tai vamma, joka henkilöllä on työsuhteen alkaessa, on saatu sellaisena aikana, jolta henkilö ei ole ollut velvollinen suorittamaan eläkekassalle vakuutusmaksua. Vastaavaa ehtoa ei ole muiden työ- tai virkaeläkelakien rajoitussäännöksissä, minkä vuoksi se ehdotetaan poistettavaksi myös merimieseläkelaista, varsinkin kun sen soveltaminen tietynlaisissa sairaustapauksissa on erittäin vaikeaa.

MEL:n 12 §:n 1 momentti sisältää säännökset niin sanotun tulevan palvelusajan eli työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välisen ajan huomioon ottamisesta. Tämä säännös on kuitenkin muiden työeläkelakien vastaavaa säännöstä suppeampi sikäli, että siinä ei ole etuutta lisäävänä työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta eikä kolmea vuotta nuorempaa lasta hoitaneen

naispuolisen työntekijän asemaa koskevia säännöksiä. Nämä säännökset ehdotetaan nyt lisättäviksi puheena olevaan momenttiin, jota lisäksi ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuleva aika, mikäli viimeinen työsuhte ei ole jatkunut vähintään neljää kuukautta, otettaisiin huomioon vain sikäli kuin työntekijällä ei ole oikeutta sellaiseen muuhun eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. TEL:n muuttamisesta 24 päivänä lokakuuta 1980 annetun hallituksen esityksen (HE n:o 180) mukaan opintovapaalain tarkoittamaa opintovapaata ei otettaisi lukuun laskettaessa 360 päivän aikaa työkyvyttömyyseläkettä ratkaistessa. Yhdenmukaisesti tämän kanssa ehdotetaan, että vastaava säännös sisällytettäisiin myös puheena olevaan 1 momenttiin.

Jos henkilö, joka on saanut eläkekassalta työkyvyttömyyseläkettä, tulee saman sairauden, vian tai vamman johdosta uudelleen työkyvyttömäksi, määrätään eläke MEL:n 12 §:n 2 momentin mukaisesti samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke, kuitenkin siten, että palkkaperuste tarkistetaan, jos eläke uuden palkan nojalla laskettuna on aikaisempaa eläkettä suurempi. Mainittua palkkaperusteiden tarkistusta ei muissa työeläkkeissä tapahdu. Tällainen palkkaperusteiden tarkistus, jonka perusteena saattaa olla lyhytaikainen kausityösuhte, voi johtaa ylittäväänkin lopputulokseen, minkä vuoksi ehdotetaan, että kysymyksessä oleva säännös poistettaisiin ja henkilölle annettaisiin kuten muissakin työeläkejärjestelmissä entisten perusteiden mukainen eläke. Huomattava on, kun henkilö tulevaisuudessa tulee yhä useammin saamaan työeläkkeensä eri eläkejärjestelmistä, että säännöksen säilyttäminen aiheuttaisi muutoksen eläkkeiden yhteensovituksessa.

Voimassa olevaa MEL:n 12 §:n 3 momentin säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi työeläkelainsäädännössä tapahtunutta kehitystä vastaavaksi.

1.3. Vanhuuseläke.

MEL:n 14 §:n mukaisen vanhuuseläkkeen saamisen ehtona on, että työsuhte on päättynyt eläkeiän täyttämisen jälkeen. Mikäli näin ei ole tapahtunut, määräytyy vanhuuseläke 17 §:n vapaakirjaeläkettä koskevan säännöksen mukaan, jossa eläkeikä on 65 vuotta. Toisaalta

henkilö palaamalla merityösuhteeseen vaikkapa vain yhden maksukuukauden ajaksi eläkeiän täyttämisen jälkeen saavuttaa oikeuden tällä toimenpiteellä 14 §:n mukaiseen eläkkeeseen jopa alennetussa eläkeiässä.

Huomioon ottaen sen, että 11 §:n mukaan eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi luetaan aika, jonka perusteella vuosiloman, vastikkeen tai muun niihin verrattavan etuuden korvaus työsuhteen päättyessä suoritetaan, ehdotetaan 14 §:n 2 momenttiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan sanottu aika rinnastettaisiin työsuhdeajaksi myös oikeutta eläkkeeseen ratkaistaessa. Toisaalta ehdotetaan momenttiin otettavaksi säännös siitä, että vanhuuseläkkeen saamisen ehtona alennetussa eläkeiässä eli miehistöllä alle 60 vuoden ja päällystöllä alle 65 vuoden olisi, että henkilö on tuolloin kahden vuoden aikana ennen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen päättymistä ollut merityösuhteessa vähintään 18 maksukuukauden ajan.

1.4. Työkyvyttömyyseläke.

MEL:n 15 §:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtona on, että työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin vuosi on kulunut työsuhteen päättymisestä. Tämän ajan laskemisessa ei ole otettu huomioon työttömyysaika, kuten muissa työeläkelaeissa. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälään lisättäväksi säännös siitä, että 360 päivän aikaa laskettaessa ei oteta mukaan niitä päiviä, joilta työntekijä on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta.

Vapaakirjan perusteella MEL:n 17 §:n mukaan suoritettavan työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehdot poikkeavat jossain määrin TEL:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehdoista, mutta ovat hyvin lähellä sitä. Jotta samaa henkilöä koskevat eläkeratkaisut voisivat olla samanlaiset, ehdotetaan 17 §:n mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehdot muutettaviksi TEL:n mukaisiksi.

1.5. Työttömyyseläke.

Sen mukaisesti, mitä hallituksen esityksessä Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain 20 §:n, työntekijäin eläkelain 4 c §:n ja valtion eläkelain 9 a §:n muuttamisesta (HE n:o 171/80) on ehdotettu, esitetään työttömyyseläkkeen saa-

misen edellytyksenä olevaa alaikärajaa alennettavaksi vuoden 1981 alusta siten, että vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneet voisivat päästä eläkkeestä osallisiksi.

1.6. Eläkkeen perusteena oleva palkka.

MEL:n 12 §:n 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun säännöksen mukaan eläkkeeseen oikeuttavaksi työsuhdeajaksi ei lueta aikaa, jolta henkilö on saanut sanotussa momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Vastaavasti ei tältä ajalta saatua palkkaa ole otettava lukuun eläkepalkkaa laskettaessa. Säännös tästä ehdotetaan lisättäväksi 16 §:n 1 momenttiin, johon selvyuden vuoksi ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset eläkepalkan laske- misesta.

1.7. Yhteensovitus.

Muihin työeläkelakeihin on kuluvaan vuoden alusta lisätty säännös, jonka mukaan eläkeitä yhteensovitettaessa ei oteta huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan. Mainittu säännös ehdotetaan lisättäväksi yhteensovitusta koskevan MEL:n 27 §:n 4 momenttiin.

1.8. Tilinpäätös- ja tilintarkastusajan pidentäminen.

MEL:n 54 §:n mukaan eläkekassan tilinpäätöksen tulee olla valmiina helmikuun loppuun mennessä. Käytännössä tämä aika on viime vuosina osoittautunut lyhyeksi, minkä vuoksi ehdotetaan sitä pidennettäväksi yhdellä kuukaudella eli maaliskuun loppuun. Samalla tilinpäätöstä koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi uuden vakuutusyhtiölain säännösten mukaisiksi.

Tilinpäätösajan pidentämisestä johtuu, että tilintarkastuksen suorittamisaikaa ja valtuuskunnan kokouksen pitoaikaa vastaavasti siirrettäisiin. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että tilintarkastuksen tulisi olla suoritettu viimeistään huhtikuun loppuun mennessä (52 §) ja että valtuuskunnan kokous olisi pidettävä viimeistään kesäkuun kuluessa (44 §).

1.9. Tietojen antaminen ja saaminen.

MEL:n 64 §:n 2 momentti sisältää säännöksen eläkekassan oikeudesta saada käsiteltävään olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Säännös on tuntuvasti suppeampi kuin muissa työeläkelaeissa olevat vastaavat säännökset. Tämän vuoksi ja kun nykyiset säännökset ovat eräissä tapauksissa osoittautuneet liian rajoitetuiksi, ehdotetaan 64 §:ää siten muutettavaksi, että 2 momenttiin otettaisiin työnantajan velvollisuuksia tietojen antamiseen koskeva säännös ja pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti tietojen saamisesta viranomaisilta sekä lakisääteistä vakuutusta hoitavilta vakuutus- ja eläkelaitoksilta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Ehdotetut muutokset aiheuttavat oletetun kehityksen mukaan arvioiden alle 0,1 milj. markan eläkemenon nousun, josta valtion osuus olisi kolmannes eli noin 0,03 milj. markkaa.

3. Voimaantulo.

Muutoksia on tarkoitus soveltaa vuoden 1981 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 8 §:n 2 momentti, 11 ja 12 §, 14 §:n 2 momentti, 15 §, 15 e §:n 6 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 27 §:n 4 momentti, 44 §:n 1 momentti, 52 ja 54 § sekä 64 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 17 §:n 1 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (768/70), 11 § 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (739/66) ja mainitussa 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa, 12 ja 15 § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa, 14 §:n 2 momentti ja 15 e §:n 6 momentti 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (280/80), 27 §:n 4 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa laissa (493/75) ja 54 § 10 päivänä elokuuta 1973 annetussa laissa (662/73), sekä

lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 11 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 64 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §.

Määräajassa suorittamatta jääneelle määrälle on työnantajan maksettava enintään sosiaali- ja terveystieteiden määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankkiluotosta velvoittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Jos työnantaja on yhteisö, jonka velvoitteista osakas tai yhtiömies vastaa kuin omasta velastaan, voidaan tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille viivästyksen ajalta las-

kettu korko ulosottaa osakkaalta tai yhtiömieheltä niin kuin edellä 1 momentissa on säädetty.

11 §.

Eläkeoikeuden ja eläkkeen suuruuden määrittämistä varten muunnetaan se aika, jolta vakuutusmaksu on suoritettava, maksukuukausiksi siten, että se päivissä laskettuna jaetaan kolmellakymmenellä. Jos tällöin jää jäljelle vähintään 15 päivää, katsotaan niiden vastaavan yhtä maksukuukautta. Maksukuukausiksi muunnetaan myös vuosiloma sekä aika, jonka perusteella vuosiloman, vastikkeen tai muun niihin verrattavan etuuden korvaus työsuhteen päättyessä suoritetaan. Vuotta kohden lasketaan kuitenkin enintään 12 maksukuukautta. Maksu-

kuukausia laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä työsuhteessa ollessaan on saanut laissa säädettyä tai julkisen eläkesäännön mukaista työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli työsuhteen alkaessa, ei sitä työssäoloaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä.

12 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta eikä opintovapaalaisissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, luetaan 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja 14 §:n 1 momentissa säädetyn eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei tämä työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 15 a §:ssä tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin

voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

Jos 1 momentin mukaisesti määrättyä työkyvyttömyyseläkettä saaneelle myöhemmin on suoritettava eläkettä vanhuuden tai uuden työkyvyttömyyden perusteella, lasketaan maksukuukausiksi myös se aika, jona hän sai edellä tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Jos kuitenkin uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään saman sairauden, vian tai vamman johdosta kuin mainittu aikaisempi työkyvyttömyyseläke, se määrätään samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke.

Jos työntekijä 1 momentissa tarkoitettua työsuhteen päätyttyä on saavuttanut myöhemmin toisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeuden muussa laissa säädettyyn tai julkisen eläkesäännön mukaiseen eläketurvaan siten, että hänen sen mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettään määrättäessä otetaan huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio, ei 1 momentin säännöstä sovelleta aikaisempaan työsuhteeseen. Työntekijän katsotaan tällöin saavuttaneen edellä tarkoitettua oikeuden lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaiseen eläketurvaan sinä ajankohtana, jona hänen sanotun lain alaisissa työsuhteissa saamansa ansio yhteensä on ennen työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista noussut lain 7 §:n 1 momentissa edellytettävään rajamäärään.

14 §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hänen saavutettuaan alla olevassa taulukossa mainitun iän tai jos hän saavuttaa sanotun iän sinä aikana, joka saadaan, kun työsuhteen päättymisaikaan lisätään tuolloin maksetun vuosiloman, vastikkeen tai muun niihin verrattavan korvauksen perusteella 11 §:n 1 momentin nojalla lasketut maksukuukaudet, on myös hänellä oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia, edellyttäen, että hän on ollut kahden vuoden aikana ennen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen päättymistä tämän lain mukaisessa työsuhteessa vähintään 18 maksukuukauden ajan. Jos työsuhteen päättymisen on johtunut 34 a §:n mukaisen vakuutuksen perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen alkamisesta, vakuutetulla on oikeus tämän pykälän mukaiseen

vanhuuseläkkeeseen hänen täytettyään maksukuukausien vähimmäismäärää vastaavan iän.

Miehistö					
Ikä	59 v.	58 v.	57 v.	56 v.	55 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	252	264	276	288	300
Päällystö					
Ikä	64 v.	63 v.	62 v.	61 v.	60 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	312	324	336	348	360

15 §.

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen on vakuutetulla, jonka ansiomahdollisuuksien on sairauden, vian tai vamman johdosta arvioitava alentuneen vähintään kolmanneksella siitä, mitä häntä vastaavassa asemassa merimieslaisissa tarkoitettussa työsuhteessa oleva henkilö ansaitsee, edellyttäen, että sanotun tilan on katsottava olevan pysyvä tai se on kestänyt yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta sekä että työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, jolta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta.

15 e §.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, työttömyyseläkettä on oikeus myös saada vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneellä vakuutetulla.

16 §.

Kuukaudelta suoritettava vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke on maksukuukausien kuudesosan osoittama prosenttimäärä vakuutetun siitä aluksella saadusta tulosta, minkä hän keskimäärin maksukuukautta kohti on ansainnut sinä kalenterivuonna, jona hän siirtyi vanhuuseläkkeelle tai tuli työkyvyttömäksi, ja kolmena sitä edeltäneenä kalenterivuonna taikka, jos vakuutettu on ollut 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa lyhyemmän ajan, koko palvelusaikanaan. Eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrätessä ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta vakuutettu on saanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Ase-

tuksella säädetään tarkemmin eläkkeen perusteena olevan palkan laskemisesta.

17 §.

Jos vakuutetulla tai tämän lain alaisuuteen kuuluneella henkilöllä ei ole oikeutta saada 14 §:n mukaista vanhuuseläkettä tai 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, suoritetaan hänelle hänen täytettyään 65 vuotta tai, kun hänen työkykynsä voidaan sairauden, vian tai vamman johdosta arvioida, huomioon ottaen myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä, vapaakirjan perusteella vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä, ja hänen kuoltuaan hänen jälkeensä 15 a §:ssä tarkoitetuille henkilöille vapaakirjan perusteella perhe-eläkettä. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon vakuutetun jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä niihin verrattavia muita seikkoja.

27 §.

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa on säädetty, eläkkeitä yhteensovitettaessa ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslakiin, liikennevakuutuslakiin tai sotilasvammalakiin perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa, siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta, eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. Uutena eläketapahtumana ei tällöin pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen. Niin ikään ei oteta eläkkeitä yhteensovitettaessa huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan.

44 §.

Valtuuskunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa viimeistään kesäkuun kuluessa koko-

ukseen, jota kutsutaan valtuuskunnan varsinaiseksi kokoukseksi.

52 §.

Tilintarkastajien tulee viimeistään huhtikuun kuluessa antaa hallitukselle kirjallinen kertomus toiminnastaan ja lausuntonsa eläkekassan hallinnosta ja tileistä.

54 §.

Eläkekassan tilikautena on kalenterivuosi. Kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä sekä sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia ohjeita. Tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja toimintakertomuksen, on jätettävä tilintarkastajille tilikautta lähinnä seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

64 §.

Työnantaja on velvollinen antamaan meri-

mieseläkekassalle ja vakuutusosikeudelle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Mitä edellä on säädetty työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettua työttömyyskassaa.

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos ja eläkesätiö ovat velvolliset pyynnöstä antamaan eläkekassalle, vakuutusosikeudelle ja lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutuslaitokselle maksutta kaikki hallussaan olevat, käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Eläkekassa on velvollinen maksamaan kohtuullisen palkkion tässä momentissa säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1981.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

L a k i

merimieseläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 8 §:n 2 momentti, 11 ja 12 §, 14 §:n 2 momentti, 15 §, 15 §, 15 e §:n 6 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 27 §:n 4 momentti, 44 §:n 1 momentti, 52 ja 54 § sekä 64 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 17 §:n 1 momentti 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (768/70), 11 § 30 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (739/66) ja mainitussa 11 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa, 12 ja 15 § mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1966 atussa laissa, 14 §:n 2 momentti ja 15 e §:n 6 momentti 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (280/80), 27 §:n 4 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1975 annetussa laissa (493/75) ja 54 § 10 päivänä elokuuta 1973 annetussa laissa (662/73), sekä

lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 11 päivänä joulukuuta 1970 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja 64 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §.

Määräajassa suorittamatta jääneelle määrälle on laivanvarustajan maksettava korkoa kymmenen sadalta vuodessa myöhästymisajalta.

Määräajassa suorittamatta jääneelle määrälle on työnantajan maksettava enintään sosiaali- ja terveysministeriön määräämän korkoprosentin mukaan laskettu vuotuinen korko. Ministeriön määräämä korkoprosentti saa olla enintään kuusi prosenttiyksikköä suurempi kuin Suomen Pankin kulloinkin rahalaitosten keskuspankki-luotosta velvoittaman peruskoron korkoprosentti. Peruskoron muutos otetaan kuitenkin huomioon vasta sitä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Jos työnantaja on yhteisö, jonka velvoitteista osakas tai yhtiömies vastaa kuin omasta velastaan, voidaan tämän lain perusteella määrätty maksu sekä sille viivästyksen ajalta laskettu korko ulosottaa osakkaalta tai yhtiömieheltä niin kuin edellä 1 momentissa on säädetty.

11 §.

Eläkeoikeuden ja eläkkeen suuruuden määrittämistä varten muunnetaan se aika, jolta ansaitusta palkasta vakuutusmaksu on suoritettava, maksukuukausiksi siten, että se kalenterivuositain päivissä laskettuna jaetaan kolmellakymmenellä. Jos tällöin jää jäljelle vähintään 15 päivää, katsotaan niiden vastaavan yhtä maksukuukautta. Maksukuukausiksi muunnetaan myös vuosiloma sekä aika, jonka pe-

11 §.

Eläkeoikeuden ja eläkkeen suuruuden määrittämistä varten muunnetaan se aika, jolta vakuutusmaksu on suoritettava, maksukuukausiksi siten, että se päivissä laskettuna jaetaan kolmellakymmenellä. Jos tällöin jää jäljelle vähintään 15 päivää, katsotaan niiden vastaavan yhtä maksukuukautta. Maksukuukausiksi muunnetaan myös vuosiloma sekä aika, jonka perusteella vuosiloman, vastikkeen tai muun nii-

Voimassa oleva laki.

rusteella vuosiloman, vastikkeen tai viikkolevon korvaus työsuhteen päättyessä suoritetaan. Kalenterivuotta kohden lasketaan kuitenkin enintään 12 maksukuukautta.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli tämän lain tarkoittaman merimies-toimen alkaessa ja tämä sairaus, vika tai vamma on saatu sellaisena aikana, jolta henkilö ei ole ollut velvollinen suorittamaan eläkekassalle maksua, ei sitä palvelusaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen eikä mainitun eläkkeen perusteena olevien maksukuukausien määrää ratkaistaessa.

12 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut työsuhteen aikana tai ennen kuin vuosi on kulunut työsuhteen päättymisestä, luetaan 15 §:n mukaisista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika, mikäli työkyvyttömyys on johtunut:

- 1) sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, jonka vakuutettu on saanut sinä aikana, jolta hän on ollut velvollinen suorittamaan eläkekassalle maksua;
- 2) muuna kuin edellä 1 kohdassa tarkoitettuna aikana saadusta sairaudesta, viasta tai vammasta; ja
  - a) vakuutettu on työsuhteen alkamista edeltäneiden kahdeksantoista kalenterikuukauden aikana ansainnut vähintään kuusi maksukuukautta; tai
  - b) se työsuhte, jonka perusteella ratkaistaan, onko hänellä oikeutta 15 §:n mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen; on jatkunut vähintään neljä kuukautta.

Ehdotus.

hin verrattavan etuuden korvaus työsuhteen päättyessä suoritetaan. Vuotta kohden lasketaan kuitenkin enintään 12 maksukuukautta. Maksukuukausia laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä työsuhteessa ollessaan on saanut laissa säädettyä tai julkisen eläkesäännön mukaista työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa sellaista työkyvyttömyyseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli työsuhteen alkaessa, ei sitä työssäoloaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä.

12 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sel- laista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta eikä opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapa- ketta, luetaan 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukausiksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja 14 §:n 1 momen- tissa säädetyn eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei tämä työsuhte ole jatkunut neljää kuu- kautta, luetaan sen perusteella maksukuukausik- si eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työ- suhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen elä- keturvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyt- tömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai si- tä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työky- vyttömyyseläkettä määrättäessä maksukuukau- siksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen vä- lisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuot- ta, ollut 15 a §:ssä tarkoitettu, kolmea vuotta

Voimassa oleva laki.

Jos 1 momentin mukaisesti määrättyä työkyvyttömyyseläkettä saaneelle myöhemmin on suoritettava 14 tai 15 §:n mukaisesti eläkettä vanhuuden tai uuden työkyvyttömyyden perusteella tai hänen omaisilleen 15 a §:n nojalla perhe-eläkettä, lasketaan maksukuukausiksi myös se aika, jona hän sai edellä tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Jos kuitenkin uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään saman sairauden, vian tai vamman johdosta kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke, se määrätään samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke, *kuitenkin siten, että eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään uuden palvelusajan päättymistä edeltäneiden 16 §:n 1 momentin mukaisten maksukuukausien perusteella, jos eläke täten laskettuna on aikaisempaa eläkettä suurempi.*

Jos *merimiestoimessa ollut* on työsuhteen päätyttyä saavuttanut myöhemmin toisen työ- tai virkasuhteen perusteella oikeuden muussa laissa säädettyyn tai julkisen eläkesäännön mukaiseen eläketurvaan siten, että *hänelle* sen mukaan maksettavaa *eläketurvaa* määrättäessä otetaan huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio, ei 1 momentin säännöstä sovelleta.

Ehdotus.

nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsubde ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

Jos 1 momentin mukaisesti määrättyä työkyvyttömyyseläkettä saaneelle myöhemmin on suoritettava eläkettä vanhuuden tai uuden työkyvyttömyyden perusteella, lasketaan maksukuukausiksi myös se aika, jona hän sai edellä tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Jos kuitenkin uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään saman sairauden, vian tai vamman johdosta kuin *mainittu* aikaisempi työkyvyttömyyseläke, se määrätään samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke.

Jos työntekijä 1 momentissa tarkoitettua työsuhteen päätyttyä on saavuttanut myöhemmin toisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeuden muussa laissa säädettyyn tai julkisen eläkesäännön mukaiseen eläketurvaan siten, että *hän* sen mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettään määrättäessä otetaan huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio, ei 1 momentin säännöstä sovelleta *aikaisempaan työsuhteeseen*. Työntekijän katsotaan tällöin saavuttaneen edellä tarkoitettua oikeuden lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaiseen eläketurvaan *sinä ajankohtana, jona hänen sanotun lain alaisissa työsuhteissa saamansa ansio yhteensä on ennen työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista noussut lain 7 §:n 1 momentissa edellytettyyn rajamäärään.*

14 §.

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hänen täytettyään alla olevassa taulukossa mainitun *alemman* iän, on myös hänellä oikeus

Jos vakuutetun työsuhde on päättynyt hänen saavutettuaan alla olevassa taulukossa mainitun iän tai jos hän saavuttaa sanotun iän *sinä aikana,*

Voimassa oleva laki.

vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia. Jos työsuhteen päätyminen on johtunut 34 a §:n mukaisen vakuutuksen perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen alkamisesta, vakuutetulla on oikeus tämän pykälän mukaiseen vanhuuseläkkeeseen hänen täytettyään maksukuukausien vähimmäismäärää vastaavan iän.

Miehistö:					
Ikä	59 v.	58 v.	57 v.	56 v.	55 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	252	264	276	288	300
Päällystö:					
Ikä	64 v.	63 v.	62 v.	61 v.	60 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	312	324	336	348	360

15 §.

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen on vakuutetulla, jonka ansiomahdollisuuksien on sairauden, vian tai vamman johdosta arvioitava alentuneen vähintään kolmanneksella siitä, mitä häntä vastaavassa asemassa *merimiestoimessa* oleva henkilö ansaitsee, edellyttäen, että sanotun tilan on katsottava olevan pysyvä tai se on kestänyt yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta sekä että työkyvyttömyys on alkanut, ennen kuin vuosi on kulunut työsuhteen päättymisestä.

15 e §.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sää-

Ehdotus.

joka saadaan, kun työsuhteen päättymisaikaan lisätään tuolloin maksetun vuosiloman, vastikkeen tai muun niihin verrattavan korvauksen perusteella 11 §:n 1 momentin nojalla lasketut maksukuukaudet, on myös hänellä oikeus vanhuuseläkkeen saamiseen, mikäli hänellä on vähintään hänen saavuttamaansa ikää vastaava taulukkoon merkitty määrä maksukuukausia, edellyttäen, että hän on ollut kahden vuoden aikana ennen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen päättymistä tämän lain mukaisessa työsuhteessa vähintään 18 maksukuukauden ajan. Jos työsuhteen päätyminen on johtunut 34 a §:n mukaisen vakuutuksen perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen alkamisesta, vakuutetulla on oikeus tämän pykälän mukaiseen vanhuuseläkkeeseen hänen täytettyään maksukuukausien vähimmäismäärää vastaavan iän.

Miehistö:					
Ikä	59 v.	58 v.	57 v.	56 v.	55 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	252	264	276	288	300
Päällystö:					
Ikä	64 v.	63 v.	62 v.	61 v.	60 v.
Maksukuukausien vähimmäismäärä	312	324	336	348	360

15 §.

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen on vakuutetulla, jonka ansiomahdollisuuksien on sairauden, vian tai vamman johdosta arvioitava alentuneen vähintään kolmanneksella siitä, mitä häntä vastaavassa asemassa *merimieslaissa tarkoitetussa työsuhteessa* oleva henkilö ansaitsee, edellyttäen, että sanotun tilan on katsottava olevan pysyvä tai se on kestänyt yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta sekä että työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, jolta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta.

15 e §.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sää-

Voimassa oleva laki.

detty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, työttömyyseläkettä on oikeus myös saada vuonna 1925 tai sitä ennen syntyneellä vakuutetulla.

16 §.

Kuukaudelta suoritettava vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke on maksukuukausien kuudesosan osoittama prosenttimäärä vakuutetun siitä *palkasta*, minkä hän keskimäärin maksukuukautta kohti on ansainnut sinä kalenterivuonna, jona hän siirtyi vanhuuseläkkeelle tai tuli työkyvyttömäksi, ja kolmena sitä edeltäneenä kalenterivuonna taikka, jos vakuutettu on ollut *merimiestoimessa* lyhyemmän ajan, koko palvelusaikanaan.

17 §.

Jos vakuutetulla tai tämän lain alaisuuteen kuuluneella henkilöllä ei ole oikeutta saada 14 §:n mukaista vanhuuseläkettä tai 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, suoritetaan hänelle hänen täytettyään 65 vuotta tai hänen tultuaan sairauden, vian tai vamman takia kykenemättömäksi suorittamaan entistä työtään tai muuta työtä, mitä on pidettävä ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana, ja työkyvyttömyyden, sen alkamisesta kulunut aika huomioon ottaen, voidaan arvioida jatkuvan yhdenjaksoisesti vähintään vuoden ajan, vapaakirjan perusteella vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä, ja hänen kuoltuaan hänen jälkeensä 15 a §:ssä tarkoitetuille henkilöille vapaakirjan perusteella perhe-eläkettä.

Ehdotus.

detty työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, työttömyyseläkettä on oikeus myös saada vuonna 1926 tai sitä ennen syntyneellä vakuutetulla.

16 §.

Kuukaudelta suoritettava vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke on maksukuukausien kuudesosan osoittama prosenttimäärä vakuutetun siitä *aluksella saadusta tulosta*, minkä hän keskimäärin maksukuukautta kohti on ansainnut sinä kalenterivuonna, jona hän siirtyi vanhuuseläkkeelle tai tuli työkyvyttömäksi, ja kolmena sitä edeltäneenä kalenterivuonna taikka, jos vakuutettu on ollut 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa lyhyemmän ajan, koko palvelusaikanaan. *Eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon aikaa, jolta vakuutettu on saanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä. Asetuksella säädetään tarkemmin eläkkeen perusteena olevan palkan laskemisesta.*

17 §.

Jos vakuutetulla tai tämän lain alaisuuteen kuuluneella henkilöllä ei ole oikeutta saada 14 §:n mukaista vanhuuseläkettä tai 15 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, suoritetaan hänelle hänen täytettyään 65 vuotta tai *kun* hänen *työkykynsä voidaan* sairauden, vian tai vamman *jobdosta* arvioida, huomioon ottaen myös jo kulunut aika, olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan *alentunut vähintään kahdella viidenneksellä*, vapaakirjan perusteella vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä, ja hänen kuoltuaan hänen jälkeensä 15 a §:ssä tarkoitetuille henkilöille vapaakirjan perusteella perhe-eläkettä. *Työkyvyn alentumista arviotaessa otetaan huomioon vakuutetun jäljellä oleva kyky bankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä niihin verrattavia muita seikkoja.*

27 §.

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa on säädetty, eläkkeitä yhteensovitettaessa ei oteta

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa on säädetty, eläkkeitä yhteensovitettaessa ei oteta

Voimassa oleva laki.

huomioon tapaturmavakuutuslakiin, liikennevakuutuslakiin tai sotilasvammalakiin perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa, siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta, eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. Uutena eläketapahtumana ei tällöin pidetä työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

44 §.

Valtuuskunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa viimeistään *huhtikuun* kuluessa kokoukseen, jota kutsutaan valtuuskunnan varsinaiseksi kokoukseksi.

52 §.

Tilintarkastajien tulee viimeistään *maaliskuun* kuluessa antaa hallitukselle kirjallinen kertomus toiminnastaan ja lausuntonsa eläkekassan hallinnosta ja tileistä.

54 §.

Eläkekassan tilikautena on kalenterivuosi. Kirjanpidossa sen on noudatettava *soveltuvin osin kirjanpitolaain* säännöksiä. Tilinpäätös on kuitenkin laadittava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien ohjeiden mukaisesti ja jätettävä tilintarkastajille tilikautta lähinnä seuraavan *helmikuun* loppuun mennessä.

Sen estämättä, mitä kirjanpitolaissa on säädetty, saadaan eläkekassan sijoitusomaisuus aktiivoida alkuperäistä bankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa korkeampaan arvoon, jos menettelyä vielä voidaan pitää vakuutettuja etuja turvana.

Ehdotus.

huomioon tapaturmavakuutuslakiin, liikennevakuutuslakiin tai sotilasvammalakiin perustuvaa sellaista korvausta, jota työntekijä on saanut vähintään kolmen vuoden ajan välittömästi ennen eläketapahtumaa, siltä osin kuin korvaus ei ylitä eläketapahtumaa edeltänyttä tasoa vastaavaa korvausta, eikä tällaiseen korvaukseen perustuvaa perhe-eläkettä. Uutena eläketapahtumana ei tällöin pidetä *työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi*, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen. *Niin ikään ei oteta eläkkeitä yhteensovittaessa huomioon sellaista sotilasvammalain mukaista korvausta, joka perustuu vuosien 1939—1945 sodissa saatuun vammaan.*

44 §.

Valtuuskunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa viimeistään *kesäkuun* kuluessa kokoukseen, jota kutsutaan valtuuskunnan varsinaiseksi kokoukseksi.

52 §.

Tilintarkastajien tulee viimeistään *huhtikuun* kuluessa antaa hallitukselle kirjallinen kertomus toiminnastaan ja lausuntonsa eläkekassan hallinnosta ja tileistä.

54 §.

Eläkekassan tilikautena on kalenterivuosi. Kirjanpidossa on *sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, noudatettava tämän lain säännöksiä sekä* sosiaali- ja terveysministeriön *antamia vakuutus toiminnan erityisluonteesta johtuvia ohjeita*. Tilinpäätös, joka käsittää *tuloslaskelman, taseen ja toimintakertomuksen*, on jätettävä tilintarkastajille tilikautta lähinnä seuraavan *maaliskuun* loppuun mennessä.

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

64 §.

Kansaneläkelaitos ja muut vakuutuslaitokset, 27 §:n 3 momentissa tarkoitetun valtion työntekijäeläkkeen myöntänyt viranomainen, merenkulkuhallitus, sosiaaliministeriön työhuoltotoimisto, valtion tapaturmatoimisto ja sosiaalilautakunta ovat velvolliset pyynnöstä antamaan eläkekassalle maksutta kaikki hallussaan olevat eläkekassan käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Työnantaja on velvollinen antamaan merimieseläkekassalle ja vakuutusosikeudelle kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain täytäntöönpanoa varten. Sanotuilla laitoksilla on oikeus tarkastaa työnantajan kirjoista tietojen oikeellisuus. Mitä edellä on säädetty työnantajasta, koskee soveltuvin osin myös valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettua työttömyyskassaa.

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos ja eläkesäätiö ovat velvolliset pyynnöstä antamaan eläkekassalle, vakuutusosikeudelle ja lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutuslaitokselle maksutta kaikki hallussaan olevat, käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Eläkekassa on velvollinen maksamaan kohtuullisen palkkion tässä momentissa säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1981.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyn helpottamiseksi valtion eläkelakiin ehdotetaan sellaista muutosta, että työkyvyttömyyseläkkeen kyseessä ollessa palvelussuhteen päättymisen määräytyisi aina työkyvyttömyyden alkamisajankohdan perusteella.

Samalla valtion eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkkeen perusteena ole-

vaa palkkaa määrättäessä otettaisiin huomioon kalliinpaikanlisä myös niissä tapauksissa, joissa kalliinpaikanlisä ei sisälly edunsaajan työansioon sen vuoksi, että hänen toimipaikkansa on ulkomailla.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin eduskunta on ne hyväksynyt.

PERUSTELUT.

Valtion eläkelain (280/66) mukaan nykyisin on työkyvyttömyyseläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa työansiot otettava huomioon siihen ajankohtaan saakka, josta eläke alkaa. Työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyn kannalta olisi tarkoituksenmukaista, ettei edunsaajan sairausvirkavapauden tai loman aikaisia ansiotietoja tarvitsisi erikseen selvittää, vaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa työansiot otettaisiin huomioon vain työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen kalenterikuukauden loppuun saakka.

Tämän vuoksi ehdotetaan 7 §:n 1 momenttiin (1040/78) otettavaksi säännös, jonka mukaan työkyvyttömyyseläkkeen ollessa kyseessä palveluksen katsotaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa päättyneen 9 §:n 1 momentissa tarkoitettun työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen kalenterikuukauden lopussa.

Muutos osaltaan nopeuttaisi työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyä. Vastaava säännös on jo aikaisemmin sisällytynyt työntekijäin eläkelakiin (395/61) ja Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön.

Valtion eläkelain mukainen eläkkeen perusteena oleva palkka määräytyy edunsaajan työansioiden perusteella. Työansioon kuuluu myös viran- tai toimenhaltijalle maksettu kalliinpaikanlisä. Kalliinpaikanlisän suuruus määräytyy pääsääntöisesti viran- tai toimenhaltijan toimipaikan mukaan. Jos toimipaikka on ulkomailla, ei kalliinpaikanlisää suoriteta. Tämän vuoksi sellaisen edunsaajan, jonka toimipaikka enintään neljänä viimeisenä palvelusvuotena on ulkomailla, eläkkeen perusteena oleva palkka ja näin myös eläke on pienempi kuin sellaisen edunsaajan, jolla on palkkaukseltaan vastaava virka tai toimi kotimaassa. Suurin osa tällaisista edunsaajista on ulkomaanedustuksen palveluksessa. Sen lisäksi heihin kuuluvat sotilasasiamiehet, teollisuussihteerit ja työvoima-avustajat sekä heitä avustavat viran- ja toimenhaltijat, joiden palkkaus määräytyy siltä ajalta, jolloin heidän toimipaikkansa on ulkomailla, ulkomaanedustuksen palkkausjärjestelmän mukaisesti. Ulkomaanedustuksen palkkausjärjestelmää on lisäksi sovellettu eräisiin muihin ulkomailla työskenteleviin valtion virkamiehiin.

Ei kuitenkaan voida pitää perusteltuna sitä, että Suomen diplomaatti- tai konsuliedustustoissa palvelevat ja muut edellä mainitut viran- tai toimenhaltijat joutuvat sen vuoksi, että heidän toimipaikkansa on ulkomailla, eläkeoikeudellisesti huonompaan asemaan kuin edunsaajat, joiden toimipaikka on kotimaassa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että laskettaessa edellä mainittujen viran- ja toimenhaltijoiden eläkkeen perusteena olevaa palkkaa, sikäli kuin kysymys on ulkomaanedustuksen palkkausjärjestelmän mukaisesta palkkauksesta, lisätään valtion eläkelain 7 §:n 3 momentin mukaiseen työansioon kalliipaikkaisena sen suuruisena kuin se suoritettaisiin, jos edunsaajan toimipaikka olisi Helsingissä. Muutos toteutettaisiin lisäämällä lain 7 §:ään uusi 8 momentti.

Voimassa olevan valtion eläkelain 7 §:n 3 momentin mukaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä ulkoasiainhallinnon viran- tai toimenhaltijalle suoritettua paikalliskorotusta tai kurssi- ja hintavaihtelutappion korvausta ei oteta huomioon. Valtion eläkelain voimaantulon jälkeen annetussa laissa ulkomaanedustuksen viran ja toimenhaltijain palkkauksesta (317/76) ei mainita kurssi- ja hintavaihtelu-

tappion korvausta, mutta sen sijaan sanotun lain 3 §:ssä mainitaan lukuisia sellaisia korvauksia, joita valtion eläkelain 7 §:n 3 momentissa ei mainita. Tämän vuoksi ehdotetaan, että valtion eläkelain 7 §:n 3 momenttia muutetaan siten, että se vastaa ulkomaanedustuksen viran- ja toimenhaltijain palkkausjärjestelmässä tapahtuneita muutoksia.

Koska ulkomaanedustuksen viran- ja toimenhaltijain palkkauksessa saattaa tapahtua muutoksia, on tarkoituksenmukaista toteuttaa lainmuutos viittaussäännöksellä ulkomaanedustuksen viran ja toimenhaltijain palkkauksesta annettuun lakiin.

Valtion eläkelain 7 §:n 3 momentissa mainitaan ainoastaan ulkoasiainhallinnon viran- tai toimenhaltijat. Koska ulkomaanedustuksen palkkausjärjestelmää sovelletaan myös eräisiin edellä mainittuihin viran- ja toimenhaltijoihin, jotka eivät ole ulkoasiainhallinnon palveluksessa, ehdotetaan, että puheena olevan lainkohdan soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös näitä viran- ja toimenhaltijoita.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 7 §:n 1 momentti ja 3 momentti, näistä 1 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1040/78), sekä

lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (568/75) ja mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1978 annetulla lailla, uusi 8 momentti seuraavasti:

7 §.

Eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään laskemalla enintään 4 viimeisestä kalenterivuodesta ennen palveluksen päättymistä jäljempänä sanotulla tavalla valittujen 2 kalenterivuoden aikana palveluksesta saatujen yhteenlaskettujen työansioiden keskimäärä kuukautta kohden. Jos palvelus on jatkunut useamman kuin 2 kalenterivuoden aikana, palveluksen alkamisvuotta ei oteta huomioon, ellei palvelus sanottuna kalenterivuotena ole jatkunut vähintään 6 kuukautta. Jos näin on valittavana 3 kalenterivuotta, jätetään niistä huomioon ottamatta se vuosi, jona työnansioiden keski-

määrä kuukautta kohden on pienin, ja jos valittavana on 4 kalenterivuotta, jätetään myös huomioon ottamatta se vuosi, jona työnansioiden keskimäärä kuukautta kohden on suurin. Jos palvelus on jatkunut vain yhden kalenterivuoden aikana, eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään työansioiden keskimäärää kuukautta kohden. Milloin kysymys on työkyvyttömyyseläkkeestä, palveluksen katsotaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa päättyneen 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen kalenterikuukauden lopussa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu työansio määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin veron ennakkoa tai veroa pidätettäessä. Työansiona ei kuitenkaan pidetä palveluksen päättyessä maksettavaa lomakorvausta, 8 momentissa tarkoitettulle edunsaajalle suoritettua ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta annetun lain (317/76) 2 §:ssä mainittua paikalliskorotusta ja lain 3 §:ssä mainittuja korvauksia eikä palkkioita komiteoissa tai toimikunnissa tehdystä työstä taikka muista tehtävistä, joita ei ole pidettävä palvelukseen kuuluvina.

Jos edunsaaja, joka on Suomen kansalainen, on eläkkeen perusteena olevan palkan laskenta-aikana ollut ulkomaanedustuksen viran- tai toimenhaltija, puolustusvoimista annetun asetuksen 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu viran-

tai toimenhaltija, teollisuussihteereistä annetun lain (749/72) 1 §:ssä tarkoitettu toimenhaltija tai työvoima-avustajista annetun asetuksen (209/77) 1 §:ssä tarkoitettu toimenhaltija tai muu viran- tai toimenhaltija, jonka palkkaukseen sovelletaan ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta annettua lakia, lisätään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa hänen 3 momentissa tarkoitettuun työansioonsa kalliinpaikanlisä, jollei se muutoin sisälly työnansioon. Kalliinpaikanlisä lisätään sen suuruisena kuin se suoritettaisiin, jos edunsaajan toimipaikka olisi Helsingissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 . Sitä sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Ministeri *Pirkko Työläjärvi*

Laki valtion eläkelain 7 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/66) 7 §:n 1 momentti ja 3 momentti, näistä 1 momentti sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (1040/78), sekä

lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (568/75) ja mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1978 annetulla lailla, uusi 8 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

7 §.

Eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään laskemalla enintään 4 viimeisestä kalenterivuodesta, *joina palvelus on jatkunut*, jäljempänä sanotulla tavalla valittujen 2 kalenterivuoden aikana palveluksesta saatujen yhteenlaskettujen työansioden keskimäärä kuukautta kohden. Jos palvelus on jatkunut useamman kuin 2 kalenterivuoden aikana, palveluksen alkamisvuotta ei oteta huomioon, ellei palvelus sanottuna kalenterivuotena ole jatkunut vähintään 6 kuukautta. Jos näin on valittavina 3 kalenterivuotta, jätetään niistä huomioon ottamatta se vuosi, jona työansioden keskimäärä kuukautta kohden on pienin, ja jos valittavina on 4 kalenterivuotta, jätetään myös huomioon ottamatta se vuosi, jona työansioden keskimäärä kuukautta kohden on suurin. Jos palvelus on jatkunut vain yhden kalenterivuoden aikana, eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään työansioden keskimäärää kuukautta kohden.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu työansio määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin veron ennakkoa tai veroa pidätettäessä, *kuitenkin niin, että* työansiona ei pidetä palveluksen päättyessä maksettavaa lomakorvausta, *ulkoasiainhallinnon viran tai toimen haltijalle* suorittettua paikalliskorotusta tai kurssi- ja hintavaibtelutappion korvausta eikä palkkioita komiteain tai toimikuntien työstä taikka muista

Ehdotus.

7 §.

Eläkkeen perusteena oleva palkka määrätään laskemalla enintään 4 viimeisestä kalenterivuodesta *ennen palveluksen päättymistä* jäljempänä sanotulla tavalla valittujen 2 kalenterivuoden aikana palveluksesta saatujen yhteenlaskettujen työansioden keskimäärä kuukautta kohden. Jos palvelus on jatkunut useamman kuin 2 kalenterivuoden aikana, palveluksen alkamisvuotta ei oteta huomioon, ellei palvelus sanottuna kalenterivuotena ole jatkunut vähintään 6 kuukautta. Jos näin on valittavina 3 kalenterivuotta, jätetään niistä huomioon ottamatta se vuosi, jona työansioden keskimäärä kuukautta kohden on pienin, ja jos valittavina on 4 kalenterivuotta, jätetään myös huomioon ottamatta se vuosi, jona työansioden keskimäärä kuukautta kohden on suurin. Jos palvelus on jatkunut vain yhden kalenterivuoden aikana, eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään työansioden keskimäärää kuukautta kohden. *Milloin kysymys on työkyvyttömyyseläkkeestä, palveluksen katsotaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa päättyneen 9 §:n 1 momentissa tarkoitettun työkyvyttömyyden alkamista edeltäneen kalenterikuukauden lopussa.*

Edellä 1 momentissa tarkoitettu työansio määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin veron ennakkoa tai veroa pidätettäessä. Työansiona ei *kuitenkaan* pidetä palveluksen päättyessä maksettavaa lomakorvausta, 8 momentissa tarkoitettulle edunsaajalle suorittettua ulko-*maanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta* annetun lain (317/76) 2 §:ssä mainittua paikalliskorotusta ja lain 3 §:ssä mainit-

Voimassa oleva laki.

tehtävistä, joita ei ole pidettävä palvelukseen kuuluvina.

Ehdotus.

tuja korvauksia eikä palkkioita komiteoissa tai toimikunnissa tehdystä työstä taikka muista tehtävistä, joita ei ole pidettävä palvelukseen kuuluvina.

Jos edunsaaja, joka on Suomen kansalainen, on eläkkeen perusteena olevan palkan laskenta-aikana ollut ulkomaanedustuksen viran- tai toimenhaltija, puolustusvoimista annetun asetuksen 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu viran- tai toimenhaltija, teollisuussihtereistä annetun lain (749/72) 1 §:ssä tarkoitettu toimenhaltija tai työvoima-avustajista annetun asetuksen (209/77) 1 §:ssä tarkoitettu toimenhaltija tai muu viran- tai toimenhaltija, jonka palkkaukseen sovelletaan ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta annettua lakia, lisätään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa hänen 3 momentissa tarkoitettuun työansioonsa kalliinpaikanlisä, jollei se muutoin sisälly työansioon. Kalliinpaikanlisä lisätään sen suuruisena kuin se suoritettaisiin, jos edunsaajan toimipaikka olisi Helsingissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 . Sitä sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Valtion perhe-eläkelain voimaanpanolakia on aikaisemmin muutettu siten, että edunsaajalla on mahdollisuus laissa mainituin edellytyksin siirtyä saamaan valtion perhe-eläkelain mukaisesta eläkettä vaikka edunjättäjä olisikin valinnut valtion ns. vanhan eläkejärjestelmän mukaisen eläketurvan. Lakiehdotuksessa esitetään, että samanlainen siirtymismahdollisuus annetaan

myös sellaiselle edunsaajalle, jonka vanhan eläkejärjestelmän mukainen eläketurva perustui edunjättäjänä olleen sopimuspalkkaisen viran- tai toimenhaltijan kanssa tehtyyn sopimukseen.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin eduskunta on ne hyväksynyt.

PERUSTELUT.

Joulukuun 21 päivänä 1979 annetulla lailla valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain muuttamisesta (959/79) muutettiin kyseessä olevaa lakia muun muassa siten, että laissa mainituissa tapauksissa edunsaajalle, joka edunjättäjän valinnan mukaisesti saa tai jolla on oikeus saada perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelakia edeltäneiden aikaisempien säännösten nojalla, annettiin mahdollisuus siirtyä saamaan eläkettä valtion perhe-eläkelain nojalla. Edellä mainittua lainmuutosta perusteltiin sillä, että edunjättäjän valinta, jota edunsaajat eivät voineet muuttaa, oli johtanut eräissä tapauksissa edunsaajalle ilmeisen epätyytyttävään lopputulokseen.

Edellä mainittu valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain muutos koski niitä tapauksia, joissa edunjättäjä oli kyseessä olevan lain 4 §:n 1 momentin mukaisesti valinnut vanhan perhe-

eläkejärjestelmän. Eläkeoikeus vanhan järjestelmän mukaiseen eläkkeeseen voi kuitenkin perustua myös sopimuspalkkaisen viran- tai toimenhaltijan kanssa tehtyyn sopimukseen. Koska myös tällaisissa tapauksissa perhe-eläkkeen suorittaminen vanhan perhe-eläkejärjestelmän mukaisesti saattaa johtaa edunsaajan kannalta samalla tavoin ilmeisen epätyytyttävään lopputulokseen, on perusteltua, että myös tällaisissa tapauksissa edunsaajalle annetaan mahdollisuus siirtyä saamaan eläkettä uuden perhe-eläkejärjestelmän mukaisesti. Tämän vuoksi ehdotetaan, että valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 §:n 4 ja 5 momentteja muutetaan siten, että niissä viitataan lain 4 §:n 1 momentin lisäksi myös 4 §:n 3 momenttiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 §:n muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain (775/68) 5 §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (959/79), seuraavasti:

5 §.

Edunsaajalla, joka 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta saa perhe-eläkettä aikaisempien säännösten nojalla, on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty, oikeus siirtyä saamaan perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain nojalla ilmoittamalla tästä kirjallisesti valtiokonttorille ja luopumalla samalla aikaisempien säännösten mukaisesta oikeudestaan perhe-eläkkeeseen. Siirtyminen toimeenpannaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kuukauden kuluu ilmoituksen tekemisestä ensiksi seuraa.

Jos edunsaajalla 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta on oikeus perhe-eläkkeeseen aikaisempien säännösten nojalla, hänellä on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty, oikeus saada perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain säännösten mukaisesti ilmoittamalla siitä kirjallisesti valtiokonttorille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Pirkko Työläjärvi*

Laki**valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain 5 §:n muuttamisesta.**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain voimaanpanolain (775/68) 5 §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (959/79), seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

5 §.

Edunsaajalla, joka 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta saa perhe-eläkettä aikaisempien säännösten nojalla, on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 momentissa on säädetty, oikeus siirtyä saamaan perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain nojalla ilmoittamalla tästä kirjallisesti valtiokonttorille ja luopumalla samalla aikaisempien säännösten mukaisesta oikeudestaan perhe-eläkkeeseen. Siirtyminen toimeenpannaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä ensiksi seuraa.

Jos edunsaajalla 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta on oikeus perhe-eläkkeeseen aikaisempien säännösten nojalla, hänellä on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 momentissa on säädetty, oikeus saada perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain säännösten mukaisesti ilmoittamalla siitä kirjallisesti valtiokonttorille.

5 §.

Edunsaajalla, joka 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta saa perhe-eläkettä aikaisempien säännösten nojalla, on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty, oikeus siirtyä saamaan perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain nojalla ilmoittamalla tästä kirjallisesti valtiokonttorille ja luopumalla samalla aikaisempien säännösten mukaisesta oikeudestaan perhe-eläkkeeseen. Siirtyminen toimeenpannaan sen kalenterikuukauden alusta, joka kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä ensiksi seuraa.

Jos edunsaajalla 31 päivän joulukuuta 1968 jälkeen sattuneen kuolemantapauksen johdosta on oikeus perhe-eläkkeeseen aikaisempien säännösten nojalla, hänellä on sen estämättä, mitä 4 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty, oikeus saada perhe-eläkettä valtion perhe-eläkelain säännösten mukaisesti ilmoittamalla siitä kirjallisesti valtiokonttorille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____